

Til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

9. januar 2019

Dette brev er sendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg på vegne af beboerne ved Bølå.

Med brev af 23. oktober 2018 har Miljø- og Fødevareminister Jakob Ellemann-Jensen til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg (MOF) fremsendt et notat dateret 8. oktober 2018 om "Støj fra vindmøller placeret ved den dansk-tyske landegrænse".

Da vi tidligere har haft korrespondance med ministeriet om denne sag, undrer det os, at vi skal få notatet via dagspressen og støjberegningerne via anmodning om aktindsigt.

Enhver henvendelse til danske myndigheder om vores udsættelse for støj fra vindmøller mødes først og fremmest af tavshed, og når kontakt endelig opnås efter adskillige rykkere, så kun af ekstrem uvilje. Vi fornemmer tydeligt, at danske myndigheder har en voldsom berøringsangst over for de tyske myndigheder, hvorfor ved vi dog ikke.

De i notatet nævnte støjberegninger giver følgende resultater:

Fra „Notat N6.016.18 Beregning af støj fra vindmøller ved Bølå, 26. april 2018“				
Beregningspunkter	Vindhastighed meter/sek	Støjgrænse dB(A)	Beregnet støj dB(A)	Overskridelse af Støjgrænse, dB(A)
IP 1 Bølåvej 17	6	42	44,8	2,8
	8	44	45,7	1,7
IP 2 Bølåvej 15	6	42	43,4	1,4
	8	44	44,3	0,3
IP 3 Bølåvej 13	6	42	43,3	1,3
	8	44	44,1	0,1
IP 4 Bølåvej 11	6	42	43,0	1,0
	8	44	43,7	
IP 5 Bølåvej 9	6	42	42,9	0,9
	8	44	43,5	
IP 6 Bølåvej 7	6	42	42,8	0,8
	8	44	43,4	
IP 7 Bølåvej 5	6	42	43,0	1,0
	8	44	43,7	
IP 8 Bølåvej 3	6	42	43,1	1,1
	8	44	43,9	
IP 9 Bølåvej 1	6	42	43,3	1,3
	8	44	44,1	0,1
IP 10 Grænsevejen 31	6	42	44,0	2,0
	8	44	44,8	0,8
IP 11 Grænsevejen 28	6	42	44,7	2,7
	8	44	45,6	1,6
IP 12 Grænsevejen 22	6	42	44,2	2,2
	8	44	45,0	1,0
IP 13 Grænsevejen 21	6	42	43,6	1,6
	8	44	44,4	0,4
IP 14 Grænsevejen 15	6	42	43,9	1,9
	8	44	44,8	0,8
IP 15 Grænsevejen 13	6	42	43,1	1,1
	8	44	43,9	
IP 16 Sofiedalvej 75	6	42	38,0	
	8	44	38,6	

Det ses her, at der ved næsten alle ejendomme er overskridelser af grænseværdierne som angivet i vindmøllebekendtgørelsen. Bemærk her, at grænseværdierne er angivet i en bekendtgørelse underskrevet af ministeren. Der er altså her ikke tale om vejledende værdier, som tilfældet kan være på andre områder.

Ministeren skriver følgende til udvalget:

”Beregningerne indikerer, at den samlede støjbelastning ved nogle naboer kan ligge på et niveau, der i en ren dansk kontekst (dvs. hvis alle møllerne i området var placeret i Danmark) ville svare til en mindre overskridelse af de danske grænseværdier.”

Der er på ingen måde tale om mindre overskridelser af de danske grænseværdier. Der er tale om overskridelser ved alle de anvendte beregningspunkter, med en enkelt undtagelse. Dette fremgår klart af den angivne tabel. Hvis man forestiller sig, at der i Bølå opstilles yderligere 37 vindmøller, nøjagtig magen til de allerede opstillede, og med placeringer meget tæt på de allerede opstillede, vil støjniveauet ved alle de angivne ejendomme stige med 3 dB(A).

Det er almindelig kendt og brugt praksis, at usikkerhed ved støjberegning ikke må indgå, når der planlægges opstilling af møller.

Da den tyske myndighed i 2013 fremsendte VVM-redegørelsen inklusive støjrapport til Naturstyrelsen, var det en ren planlægningssag, og usikkerhed ved støjberegningerne måtte derfor ikke indgå. I den tyske støjrapport er heller ikke gjort brug af usikkerhed.

At der kan eksistere en usikkerhedsfaktor ved støjberegninger skyldes, at der i beregningerne indgår målte kildestyrkeniveauer fra de omhandlede vindmøller.

Usikkerheden angives i vindmøllebekendtgørelsen til +/- 2 dB(A).

Skulle usikkerhedsbegrebet have været anvendt, skulle de beregnede niveauer selvfølgelig være lavere end 40 dB(A) ved 6 m/sek og lavere end 42 dB(A) ved 8 m/sek.

Når ministeren taler om ”en mindre overskridelse”, betyder det, at ministeren anvender usikkerhedsbetragtningen.

Vi undrer os over, at ministeren har tilbageholdt disse fakta for udvalget.

Det kan kun være imod bedre vidende, da ministeren i forbindelse med vindmølle-testcenteret ved Østerild netop over for Folketingets Sundhedsudvalg gjorde klart, at usikkerhedsbetragtninger ikke måtte indgå, når planlægning var i gang. Der henvises her til et brev fra ministeren dateret 25. juni 2012 og til Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg (er vedhæftet).

Ministeren skrev:

”Ved anmeldelse af en ny eller ændret vindmølle må det beregnede niveau af den samlede støj fra vindmøller ikke være højere end vindmøllebekendtgørelsen støjgrænser”.

Vi undrer os over, at ministeren har undladt at orientere udvalget herom.

Det er med meget stor undren, at vi ser, at ministeren til udvalget skriver:

”Fra dansk side kan man imidlertid ikke kræve, at danske støjregler overholdes i Tyskland.”

Vi forstår ikke, hvad ministeren mener hermed, men ville selvfølgelig være enig med ham i, at ved ejendomme i Tyskland skal de tyske støjregler være overholdt.

Der burde selvfølgelig have stået:

”Fra dansk side kan man kræve, at danske støjregler overholdes i Danmark, og at den tyske myndighed efterlever dette.”

Både Danmark og Tyskland er medlem af det forpligtende samarbejde i Den europæiske Union (EU). For grænseoverskridende miljøeffekter skal begge lande iagttage VVM-direktivet. I sidste ende er det Unionens domstol, der træffer afgørelse ved uenighed mellem to medlemslande.

Støjgrænseværdierne i den danske vindmøllebekendtgørelse, i medfør af lov om miljøbeskyttelse, er overskredet ved en lang række ejendomme i Bølå-området i Aabenraa Kommune.

Der er de facto tale om en ekspropriation. Danmarks Grundlov beskytter mod, at en sådan ekspropriation kan foregå. Den er sket for at give plads til nye vindmøller i Tyskland.

Miljøstyrelsen, tidligere Naturstyrelsen og SVANA, er myndighed for VVM-redegørelser, der modtages fra Tyskland over projekter, som her er dømt VVM-pligtige. Styrelsen har hidtil ikke villet sagsbehandle de modtagne VVM-redegørelser – dvs. vurdere VVM-redegørelsen samt om nødvendigt gøre indsigelse mod projektet, og i yderste konsekvens gå til EU-Domstolen. Disse forskrifter har rod i EU-Direktivet om VVM.

I et brev af 7. juni 2016 til os beskriver Anne-Marie Vægter Rasmussen, Naturstyrelsen, hvorledes styrelsen har behandlet og behandler anlæg med grænseoverskridende miljøkonsekvenser:

”Høringen i Danmark vedrørende de 17 tyske møller blev koordineret af Naturstyrelsen som national myndighed for Espoo-konventionen (Konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne). Naturstyrelsens rolle er i den forbindelse at offentliggøre høringsmateriale og at indsamle og videresende høringssvar til den stat, der hører Danmark om en/et foreslået plan, program eller projekt:

Naturstyrelsen udtaler sig således ikke på vegne af et samlet Danmark, men videreformidler de – eventuelt modstridende – svar på vegne af forskellige danske parter, som har afgivet høringssvar. (min understregning).”

Tilsvarende oplysning blev ultimo 2013 givet til Aabenraa Kommune af Naturstyrelsens sagsbehandler Christina Bergendorff.

Årsagen til problemerne ved Bølå skyldes ene og alene Naturstyrelsens sagsbehandler Christina Bergendorff. Hendes viden om vindmøller og sagsbehandling af opstilling i et landegrænseområde kan kun beskrives som inkompetence.

Med disse udtalelser ses tydeligt og klart, at Naturstyrelsen i 2013/2014 intet gjorde for at få klarlagt, om danske retsfor skrifter fortsat ville være overholdt efter opstillingen af møllerne.

Senere beregninger foranlediget udført af Aabenraa Kommuner viser, at mølleopstillingen gav store overskridelser af vindmøllebekendtgørelsens støjgrænseværdier ved danske boliger.

Da Naturstyrelsen modtog VVM redegørelsen fra den tyske myndighed ultimo 2013 var vindmøller ikke opført på Espoo konventionens Appendiks 1. Anlægstypen vindmøller var derfor ikke omfattet af konventionen. Det har i en del år været hensigten, at vindmøller skulle blive omfattet af konventionen.

Vindmøller er ifølge Retsinformation blevet placeret i konventionens appendix 1 pr. december 2017.

Naturstyrelsen har i 2013 ikke haft ret til at anvende Espoo konventionen på vindmøller.

Da der ca. 2010 på den danske side af landegrænsen blev opstillet vindmøller, var Naturstyrelsen - helt i overensstemmelse med danske retsregler – myndighed. Naturstyrelsen anvendte VVM-direktivets regler, og intetsteds i dokumenter er ordene Espoo eller konvention angivet.

Først da Naturstyrelsen fik ny sagsbehandler i 2013, gik Naturstyrelsen over til at anvende Espoo konventionen. Den tyske myndigheds sagsmateriale fra 2013 henviser kun til VVM-direktivet, og ordene Espoo og konvention findes intet sted heri.

Vi har nu i lang tid undret os over, at ministeren har valgt at støtte en inkompetent sagsbehandling i Naturstyrelsen på bekostning af en lang række danske borgeres dagligdag og helbredsudsigter ved udsættelse for forhøjede niveauer af vindmøllestøj.

Vi troede på, at Folketing og minister mente det alvorligt, da et undersøgelsesprogram af helbredsskader fra vindmøllestøj blev igangsat.

Det betyder intet for ministeren, at danske støjrænseværdier ikke overholdes ved Bøllå.

Der foreligger i dag med vores kendskab tre støjberegninger af forholdene ved Bøllå:

Den første beregning er ultimo 2013 fremsendt af den tyske myndighed til Naturstyrelsen. Denne beregning er ikke udført i overensstemmelse med de danske regler, og støjniveauet fra lavfrekvent støj er ikke beregnet, således som den danske vindmøllebekendtgørelse kræver.

Den anden beregning er bestilt af Aabenraa Kommune og udført primo 2015 af firma Grontmij, der er akkrediteret til at udføre støjberegninger. Man har taget data direkte fra den tyske myndigheds VVM-redegørelses støjrapport og sat dem ind i den danske beregningsmodel, som er beskrevet i vindmøllebekendtgørelsens bilag. Grontmij's rapport viser, at grænseværdierne i bekendtgørelsen er overskredet ved boligerne ved Bøllå, og at der er meget væsentlige overskridelser.

Konklusionen i Grontmij's støjrapport er:

"De gennemførte beregninger viser, at støjberegninger udført af Ingenieurbüro für Akustik Busch GmbH i rapport nr. 233712gbd03 af 24. oktober 2012 underestimerer støjbelastningen fra vindmøllerne i området omkring Bøllå vindmøllepark med 1 dB til næsten 3 dB. Sandsynligvis på grund af en fejl i fortolkningen af den beregningsmetode, der anvendes i Danmark. Anvendes konkrete tilgængelige måleresultater som kildedata er underestimeringen i størrelsesordenen 1 dB til næsten 4 dB."

Grontmij's støjrapport er medio 2015 sendt til ministeren.

Den tredje beregning er dateret 26. april 2018, muligvis udført med lidt andre kildestyrker, og bekræfter beregningerne fra 2015.

Problemerne ved Bøllå fortsætter nu i området ved Lydersholm i Tønder kommune.

VVM reglerne har i årevis præciseret, at hvis der er grænseoverskridende virkninger af et projekt, er en styrelse myndighed. Dette betyder, at Tønder kommunes tilladelse i 2017 til opstilling af vindmøllerne ved Vindtved er ulovlig. Ministeriet har til mig oplyst, at kommunen ikke af ministeren har fået dispensation til at udføre sagsbehandlingen.

Miljøstyrelsen har den 7. september 2018 annonceret følgende på hjemmesiden

"Offentlig høring om etablering af 6 vindmøller i Ellhöft og Westre kommuner i Schleswig-Holstein, Tyskland efter § 38. stk. 5 i lovbekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)"

Den her annoncerede tyske støjrapport er ubrugelig

Jeg har opfordret Miljøstyrelsen til at gøre indsigelse over for den tyske myndighed.

I den tyske støjrapport er anvendt den tyske beregningsmodel, der giver væsentlig lavere værdier end den danske beregningsmodel som angivet i vindmøllebekendtgørelsens bilag. Alle beregnede værdier i den tyske rapport er for lave, når henses til støjniveauerne i Danmark.

Hvorfor oplyser ministeren ikke udvalget om følgende fakta?:

- 1) I Tyskland eksisterer kun grænseværdier for vindmøllestøj i natperioden. Grænseværdien angives til 45 dB, og den er ubrugelig ved danske boliger. I øvrigt er natperioden i Tyskland tidsrummet kl 22 til kl 06, og ikke til kl 07 som i Danmark.
- 2) Støjniveauet i aften- og dagtimer beregnes ikke. I disse tidsrum vil de tyske møller producere med et for beboere ukendt og med sikkerhed meget højt støjniveau, og dette er selvfølgelig ikke acceptabelt ved danske beboelser.
- 3) Beregning af lavfrekvent støj indgår ikke i tyske støjrapporter.

Alle opstillinger af vindmøller i Tyskland umiddelbart syd for landegrænsen er sket på baggrund af ubrugelige støjrapporter.

Ingen dansk myndighed har til dato gjort indsigelser mod dette.

De tre angivne fakta-oplysninger gælder selvfølgelig også i Bøllå-området.

Der er i Tyskland så gode støtteordninger for el-produktion fra møller, at ejerne af møllerne gerne regulerer møllernes drift eller endog slukker helt for driften i den tyske natperiode. Til gengæld er der ingen restriktioner på de andre tidspunkter.

Et af ministeren overset aspekt af den meget omfattende vindmølleopstilling lige syd for den dansk-tyske landegrænse er, at kommunerne Tønder og Aabenraa ikke længere kan planlægge med boliger i en bred bræmme, der følger landegrænsen. Den tyske mølleopstilling blokerer fuldstændigt herfor. Det undrer mig, at den danske stat accepterer dette.

Ministeren har skrevet til os, at det påhviler en dansk borger selv at klage til en tysk myndighed, hvis der er miljøgener fra Tyskland, eksempelvis støj fra tyske vindmøller.

Ministeren henviser til, at der i dansk lovgivning ikke er hjemmel til at overtage private klagesager.

Vindmøllesagen ved Bøllå er ikke en privat klagesag, og en hjemmel i VVM lovgivningen ville ikke være nødvendig. Det har altid været en selvfølge, at kontakten mellem Danmark/danske borgere og en anden stat varetages af den danske stat, enten direkte eller via danske ambassadører/konsulater.

En dansk borger kan selvfølgelig ikke kontakte et andet land med et andet administrationsprog og andre ikke kendte opbygninger af forvaltninger.

Retstilstanden er her selvfølgelig, at en relevant dansk myndighed modtager klagen og overtager klagesagen på den danske borgers vegne, hvis den danske myndighed finder klagen relevant.

Det er vel af de samme grunde, at det er en statslig myndighed, der i VVM-regelsættet er udpeget til at have kontakten med en anden stats myndigheder.

Det er egentlig ikke så svært med disse mølleopstillinger i grænseområdet - ved ejendomme i Tyskland skal tyske støjregler være overholdt, og ved ejendomme i Danmark skal danske støjregler være overholdt.

Naturstyrelsen har i 2013/2014 som dansk VVM-myndighed ikke udført den nødvendige og krævede sagsbehandling, og det har haft særdeles vidtgående konsekvenser for beboerne ved Bøllå.

Myndighedernes svigt har et omfang, der meget sjældent er set tidligere.

Ministerens oplysninger til udvalget om sagen er ikke fyldestgørende.

Som det foregår i øjeblikket ved den dansk-tyske landegrænse med vindmølleopstilling, kan kun ses forvirring, inkompetence og berøringsangst hos den tyske myndighed samt hos danske kommuner, styrelser og ministeren.

På vegne af beboerne ved Bølå

Venlig hilsen
Flemming Paulsen
Slotsbanken 8
6240 Løgumkloster
Email: flemming.paulsen1@gmail.com

Kopi af dette brev er sendt til Tove Elbæk og Aage Bräuner, Bølåvej 5, 6360 Tinglev.